O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

AJINIYOZ NOMIDAGI NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo`yicha prorektor
________ M.Ibragimov
«28» ___06___ 2025- yil

«DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI, DAVLAT VA HUQUQ TARIXI» fanidan SILLABUS (ishchi dastur)

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Ta'lim yo`nalishi:	60111100-Milliy g`oya, ma`naviyat asoslari va huquq huquq tálimi

Nukus-2025

Сканировано с CamScanner

Modul / fan sillabusi
60111100-Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq huquq tálimi yo'nalishlari uchun

Fan/modul:	«DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI, DAVLAT VA HUQUQ TARIXI»
Fan/modulturi:	Majburiy fan
Fan/modul kodi:	DHNT 112
Yil:	2025-2026
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180-120
Ma'ruza	36-24
Amaliy mashg'ulotlar	36-24
Laboratoriya mashg'ulotlari	
Mustaqil ta'lim	108-72
Kredit miqdori:	10
Baholash shakli:	Sinov va imtihon
Kurs tili:	o'zbek

1.Fan/modulning maqsadi (MM)	
F/MM1	**«Davlat va huquq nazariyasi, tarixi»** fanini o`qitishdan ko`zlangan asosiy maqsad-Fanni o`qitishdan ko`zlangan asosiy maqsad-talabalarga bugungi kundagi Davlatning eng muhim belgilari, davlatning amal qilishi va uning tuzilmaviy organlari, davlat va huquqning hozirgi zamon tushunchasi, hozirgi zamon davlati va huquqining munosabati, O`zbekiston Respublikasi hududida davlatchilikning rivojlanishi, xorijiy davlat va huquq tarixining qiyosiy tahlili kabi bilimlar davlat va huquqning nazariy asoslari bilan shug`ullanadigan mutaxassislar va pedagoglar uchun talab etiladi. Ushbu fan huquqshunoslik fanlari uchun nazariy va rahbariy fan sifatida o'rganiladi. **Fanni o'qitishdan maqsad** – Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda davlat va huquqni inson va jamiyatga nisbatan xizmatining mohiyati, ijtimoiy qimmati va ahamiyati haqida ilmiy tushunchalarni shakllantirish, boy tarixni o'rganish va tahlil qilish asosida talabalarda mustaqillik, ozod va gullayotgan Vatandan faxrlanish tuyg'usini shakllantirish, ularni milliy va umuminsoniy g'oyalar tamoyili ruhida tarbiyalashdan iborat. Shuningdek, alohida xorijiy mamlakatlarning davlati va huquqini, ularning ma'lum muayyan-tarixiy sharoitda, insoniyat sivilizatsiyasi rivojlanishining muhim bosqichida xronologik izchillikda vujudga kelishi va rivojlanishini, bu jarayonlarning o'sha tarixiy davrlarda umumtarixiy qonuniyatlarini, umumjahon miqyosidagi siyosiy-huquqiy ta'limotlarning paydo bo'lishi va rivojlanish qonuniyatlarini o'rgatish, ularning tafakkurini tarixiy sinovlardan o'tgan ibratli siyosiy-huquqiy fikrlar bilan boyitish, gar qanday siyosiy-huquqiy **Fanning vazifalari** – Fanni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashda ta'lim jarayonini optimallashtirish uchun omil bo'ladigan pedagogik texnologiyalar qo'llaniladi. Dars jarayonida qo'llaniladigan pedagogik amaliyotga ilmiy asoslangan pedagogik texnologiyalardan ("Aqliy hujum", "Venna diagrammasi", "T-chizma", "Erkin yozish", "Bir-biridan so'rash" "Klaster" metodi, "Bumerang", "Skorobey", "Tarozi", "Elpig'ich" texnologiyasi va boshqalar) tanlab olish imkoniyatidan foydalaniladi. Bundan tashqari pedagogik jarayon natijalarini xolisona baholash (Test usuli, reyting tizimi, talabaning bilim va ko'nikmalarini egallash jarayonini nazorat etish) maqsadga muvofiq.

Сканировано с CamScanner

2.Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Talabalarning "Davlat va huquq nazariyasi, tarixi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhimdir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, didaktik - tarqatma materiallar, internet materiallari, elektron materiallar, ko'rgazmali qurollar hamda har bir darsga tegishli yangi pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Pedagogik texnologiyalar asosida yaratilgan fanga oid o'quv majmualar beriladi.

3.Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	Davlat va huquq nazariyasi va tarixi Hozirgi zamon davlatining eng muhim belgilari haqida; davlatning amal qilishi va uning tuzilmaviy organlari haqida; davlat va huquqning hozirgi zamon tushunchasi haqida; hozirgi zamon davlati va huquqining nisbati haqida; O'zbekiston Respublikasi hududida qadimgi davlatlarning vujudga kelishi haqida zarur bo'ladigan bilim va ko'nikmalarni
TN2	O'zbekiston Respublikasi hududida davlatchilikning rivojlanishi haqida; O'zbekiston Respublikasi huquqi tarixi haqida; davlat va huquqning kelib chiqishi haqida;
TN3	Qadimgi dunyo davlati va huquqi tarixi haqida;
TN4	O'rta asrlar va ilk yangi davr davlati va huquqi tarixi haqida; yangi davrda (XVII-XIX) asrlarda Evropa va Amerika davlatlari haqida;
TN5	Eng yangi davrda (XX asrda) Evropa va amerika davlatlari haqida
TN6	Rim huquqi va uning huquq tarixi va qonunchilikning rivojlanishi(retseptsiya)dagi o'rni haqida
TN7	O'zbekiston xalqlari siyosiy ta'limotlari tarixi fani predmeti va metodlari;
TN8	Siyosiy-huquqiy asosiy kontseptsiyalarning mazmuni va ahamiyati;
TN9	Siyosiy huquqiy ta'limotlar predmeti va metodlari haqida;bilimga ega bo'lishi
TN10	Davlat va huquqqa oid asosiy huquqiy va siyosiy kontseptsiyalar mazmuni va ahamiyatini bilishi kerak
TN11	Hozirgi zamon davlatini demokratlashtirish masalalarida davlatning o'rni haqidagi nazariy bilimlarni; darslariga qo'yiladigan zamonaviy talablar asosida darslarni tashkil etish malakalariga ega bo'lishi
TN12	Huquqiy normalarni ishlab chiqishda huquq nazariyasi haqidagi bilimlarni; davlat organlarini tashkil etish va faoliyati tamoyillarini zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalardan kasbiy faoliyatdan foydalanish
TN13	Normativ-huquqiy aktlarni sharxlash va qo'llash; normativ-huquqiy aktlar loyihasini, ayniqsa qonun loyihalarini ishlab chiqish; amaldagi qonunchilikni huquqiy ekspertizadan o'tkazish mazmuni, vositalari, metodlari va shakllarining uzviyligi va izchilligini ta'minlash
4.Fan / modul mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	**Davlat va huquq nazariyasi-umumnazariy fan** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining predmeti uning o'ziga xos xususiyatlari. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining siyosatshunoslik,sotsiologiya,iqtisodiyot nazariyasi,tarx va boshqa fanlar tizimida. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining metodlari. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining funksiyalari.Davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini liberallashtirish,isloh qilish va modernizatsiyashda davlat va huquq nazaryasi va tarixi fanining roli. **Тема 1 Понятие, предмет и методология теории государства и права.**
M2	**Davlat va huquqning vujudga kelishi** **Darsning óquv maqsadi.** Davlatgasha bo'lgan jamiyatlarda ijtimoiy normalar va ijtimoiy hokimiya.Davlat- jamiyat mavjud bo'lishining bir shakily sifatida. Davlat va huquq yuzaga

Сканировано с CamScanner

	kelshi to'g'risidagi diniy,patriarxal,irrgatsion,zo'ravonlik, ijtimoiy-shartnoma,psixologik,tarixiy-materialistik va boshqa nazariyalar.O'zbeksiston Respublikasining Konstitutsiyasida jamiyat,davlat va huquq masalalari
M3	**Davlat haqida umumiy ma'lumot** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat tushunchasi, mohiyati va belgilarini órganish; davlat mohiyati haqidagi turli xil nazariyalarga tavsif berish;Davlat hokimiyati-ijtimoiy hokimiyatning muhim shakily sifatida.Davlat hokimiyatining belgilari
M4	**Davlat tipologiyasi va funktsiyalari** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat tipologiyasi va unga bólgan yondashuvlarni tahlil qilish.Davlat funktsiyalari tushunchasi, davlat funktsiyasining davlat maqsadi va vazifalari bilan ózaro nisbati; Davlat funktsiyalarini tasniflash; Fuqarolik jamiyatini shakllantirish va huquqiy demokratik davlatni qurish sharoitida Ózbekiston Respublikasi funktsiyalarining ózgarishi va yangilanishi masalalarini tahlil qilish.
M5	**Davlatning shakllari** **Darsning óquv maqsadi.**Davlatning shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari; davlatni tashkil etish shakllarini davlat shakllarining rivojlanishi va ózgarishiga tasir etuvchi omillarni órganish. **Тема 7. Формы государства**
M6	**Davlat mexanizmi:tuchunchasi,tarkibiy qismlari** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat mexanizmi tushunchasi va tarkibiy qismlarini; davlat apparatini tashkil etish va faoliyatini amalga oshirish tamoyillarini; davlat organlari tushunchasi va ularning tasnifini órganish.
M7	**Ijtimoiy munosabatlar tushunchasi** **Darsning óquv maqsadi.** Ijtimoiy munosabatlarni normativ tartibga solishningobektiv zaruriyat ekanligini tahlil etish; ijtimoiy normalar tizimi, huquq tushunchasi, mohiyati, belgilari, printsiplari va funktsiyalarini; huquqning mohiyati haqidagi nazariyalarni órganish.
M8	**Huquq tuchunchasi,belgilari,mohiyati va pirinsiplari** **Darsning óquv maqsadi.**Huquqning funksiyalari. Huquqning mohiyati haqidagi nazariyalar: **tabiy**-huquq,normative,psixologik,tarixiy-huquq,sinfiy va islom huquqi doktrinasi. Huquqni tushunishga zamonaviy yondashuvlar.
M9	**Huquq pirinsiplari va funktsiyalari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquq pirinsiplarining tushunchasi va moxiyati. Huquq pirinsiplarining tasnifi. Huquq funksiyalari tushunchasi va turlari.
M10	**Huquqiy ong: tuchunchasi, tarkibiy qismlari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy ong, huquqiy madaniyat va huquqiy tarbiya tushunchalarini ózlahtirish va ular órtasidagi boğliqlikni órganish.
M11	**Huquqiy munosabatlar: tushunchasi, belgilari va turlari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy munosabatlarning yuzaga kelish asoslari.Huquqiy munosabatlar tarkibi: subyekt,obyektiv,subyektiv huquq va yuridik majburiyatlar.Yuridik fakt tushunchasi va turlari. Huquqdagi prezumsiyalar va funksiyalar.
M12	**Huquq manbalari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqning manbalari (shakllari) tushunchasi. Huquqiy odat. Huquqiy pretsedent.Normativ-huquqiy aktlar.Normativ shartnomalar
M13	**Huquq normalari** **Darsing óquv maqsadi.** Huquq normasi tushunchasini ózlashtirish; uning tuzilishi, turlari va belgilarini órganish. Huquq normalari. Huquq normasining tuzilishi. Gipoteza. Dispozitsiya. Sanktsiya. Huquq normalarining tasnifi.
M14	**Huquqiy xulq-atvor. Huquqbuzarlik va yuridik javobgarlik** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy hulq-atvor tushunchasi va turlari; huquqbuzarlikning tushunchasi, belgilari va uning turlarini; yuridik javobgarlikning tushunchasi, turlari va belgilash asoslarini órganish.Aybsizlik prezumpsiyasi
M15	**Huquqni taribga solish mexanizimi**

Сканировано с CamScanner

	Darsning óquv maqsadi. Huquqiy taribga solish tushunchasi. Huquqni taribga soli mexanizimi va uning unsurlari.Konstitutsiyaviy-huquqiy tartibga solish. Huquqiy taribga solishning ijtimoiy va ruxiy mexanizimi. Qonuniylik va huquqiy tartibot tushunchasi.Qonuniylikti muxofaza qilish va ta'minlash
M16	**Hozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari** **Darsning óquv maqsadi.** Jahon yuridik xaritasi. Dunyo huquqiy tizimlarining tasniflanishi. Hozirgi zamon huquq oilalarining umumiy tavsifi.
M17	**Jamiyat, davlat, huquq: zamonoviy rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari** Huquqiy davlatni shakillantirish-hozirgi zamon taraqqiyotining obyektiv tendensiyasi. Huquqiy davlatni shakillantirish.Fuqarolik jamiyati tushunchasi va uni shakillantirish yo'llari.O'zbekistonda huquqiy davlat va fuqarorlik jamiyatini shakillantrishning konstitutsiyaviy asosi. Fuqarolik jamiyati va uning tuzilishi.
M18	**Davlat va huquq tarixi faning predmeti,metodi va organish uslublari** Faning maqsad-vazifalar,predmeti va ahamiyati,davlat va huquq tarixining huquqiy fanlar tizimda tutgan orni,davlat va huquqi tarihini davirlarga bo'lib o'rganilishi, manbalar haqida qisqasha ma'lumot
M19	**Qadimgi Sharq,Yunoniston va Rim mamlakatlarida davlat va huquq rivojlanishining xususiyatlari** Sharq tushunchasi tarix fanida nafaqat geografik ma'noda, balki tarixiy-madaniy, sivilizatsiya jihatlari bilan ham ishlatiladi. Butun dunyo tarixida Sharqning tutgan o`rniga yetarli baho bermaslik aslo mumkin emas. Xuddi Sharqda ibtidoiy jamoa tuzumi birinchi marta buzila boshlangan. Kishilik jamiyati rivojlanishidagi eng muhim ijtimoiy va siyosiy institutlar, davlat, huquq, jahon dini ilk bor aynan Sharqda vujudga kelgan. Eng qadimgi yozuv tizimlari ham dastlab Sharqda paydo bo`lgan. Sharqdagi asosiy mamlakatlar (Ikki daryo oralig`i, Misr, Hindiston, Xitoy), keyinchalik esa boshqa mamlakatlar ham o`zlarining geografik qulay joyda joylashganliklaridan juda barvaqt foydalana boshlaganlar. Dastavval Sharqda - hududning asosiy qismi katta-katta daryolar (Dajla, Frot, Nil, Hind, Gang, Xuanxe va boshqalar) vodiylarida va faqat uzoq chekkadagina tog` tizmalari va yassi tog`liklar tashkil qilgan mamlakatlarda davlatchilikka o`tish ro`y bergan.
M20	**Ilik davlatlarning tashkil topishi va rivojlanish bosqishlari.** Davlat va huquq tarixi fanining asosiy vazifalaridan biri - bu mustaqil davlatchilik sharoitida O'zbekiston hududida davlat va huquqning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixini chuqur ilmiy va xolisona o'rganish, tarixiy taraqqiyotning siyosiy-huquqiy yutuqlaridan mustaqil o'zbek davlatchiligi va uning huquqiy tizimini takomillashtirishda foydalanish, qolaversa, boy va betakror tariximizni jahon jamoatchiligiga namoyish etishdir. Ushbu mavzu O'zbekiston hududida davlatchilik va huquq tarixining ilk, o'z navbatida, murakkab davriga bag'ishlangan bo'lib, unda ushbu zaminda siyosiy-huquqiy institutlarning paydo bo'lish shart-sharoitlari va sabablari, ilk davlat tuzilmalari, ularning siyosiy tuzumi, huquq manbalari, tarmoqlari va institutlari, O'rta Osiyoning arablar tomonidan bosib olinishiga qadar bo'lgan taraqqiyot bosqichlari, ularning o'ziga xos xususiyatlari kabi masalalarga asosiy e'tibor qaratiladi.
M21	**Arab xalifaligining davlati va huquqi** VI-VII asrlarda Arabiston yarim orolida yashayotgan arab qabilalari ijtimoiy hayotida urug'doshlik tuzumi amal qilgan. Diniy e'tiqodi bo'yicha ular orasida ko'pxudolik keng tarqalganbo'lib, qabila va urug'lar orasida tarqoqlik mavjud edi. VII asrda urug'-qabila tuzumining yemirilishi yuz beradi. Urug'-qabila munosabatlarining yemirilishi ayniqsa Xijozda keng quloch yoydi. Bu yerda nafaqat chorvachilik bilan, balki dehqonchilik bilan ham mashg'ulbo'lgan yarim o'troq aholi birlasha boshladi. Sháriyattiń áhmiyetli deregi bolip ayat hám súrelerden quralǵan, musilmanlardiń muqáddes kitabi quran bolip esaplanadi. Izertlewshiler quranda Shiǵistiń áyyemgi huqiqiy esteliklerinin jańǵiriǵi bar ekenligin atap kórsetti. Qurandi tiklew bir qansha on jilliqlarǵa sozilǵan. Oniń toliq túrdegi nusqasin Xalifa Omar /644-656 jillar/ házirgi halatqa keltirgen. Qurannıń ózinde oniń huqiqiy áhmiyeti tómendegishe táriplenedi. «Solay etip, biz oni Arab nizamlari sipatinda islep shiqtiq». Quran Arablarǵa islam tárepinen úyretilgen qaǵiydalardiń paydasina ata-babalardiń ádetlerinen bas tartiwdi usinis etedi.

Сканировано с CamScanner

M22	**A.Temur va temuriylar imperiyasida davlat va huquq .** Ma'lumki, Amir Temur butun jahonga mashhur va buyuk qudratli davlat barpo etgan. Uning tashkil etgan bu davlati o'zbek milliy davlatchiligi davomi bo'lib hisoblanadi. Bu fikrning tasdig'ini Amir Temurning quyidagi so'zlarida ham ko'rishimiz mumkin: «Biz kim, Mulki Turon Amiri Turkistonmiz. Biz kim, millatlarning eng qadimi va eng ulug'i Turkning bosh bo'g'inimiz». Amir Temur o'zbek davlatchiligini tashkil etish bilan Markaziy Osiyoda mo'g'ullar mustamlakachiligiga barham berdi. Islom dini, shariat qoidalarini qo'llab- quvvatladi. Amir Temurning o'zbek davlatchiligi oldida qilgan xizmatlaridan biri shundaki, u 150 yillik uzoq bir davr o'tib, odatlar, an'analarda katta o'zgarishlar sodir bo'lganiga qaramay, qadimdan mavjud bo'lgan o'zbek davlatchiligi boshqaruv tizimining eng ilg'or namunalarini qaytadan tikladi. Davlat va jamiyatning o'zaro munosabatini belgiladi. Jumladan, jamiyat a'zolarini 12 tabaqaga ajratib, davlatchilik asoslarini mazmunan boyitdi. Sohibqiron Amir Temur shaxsi va o'gitlari bugungi kundagi ahamiyati kattadir. Hozirgi kunda istiqlol sharofati tufayli Amir Temur shaxsi va faoliyati milliy davlatchilik tajribasi nuqtai nazaridan o'rganilmoqda. Temur tuzuklari esa boy ilmiy-ma'naviy meros sifatida qadrlanib kelinmoqda.
M23	**O'rta Osiya Xonliklarning tashkil topishi.(15-19 asrning 1 yarmi) davlat va huquq.** O'rta Osiega kuchmanchilarning kuchib kelishi boylarning ustunligining iqtisodiy asoslarini uzgartmadi. Kuchmanchi o'zbeklar O'rta Osieda Temuriylar ustunligi davridagi ijtimoiy-iqtisodiy tuzumdi qabul etib oldi. Boshqaruvchi sinfning tarkibi gina uzgardi. Avvalgi er egalari: o'zbek sultonlari qabila boshchilari bilan almashdi. Buxoro xonligi iqtisodiy tarafdan mong`ollarning urushlar natijasida paydo bulgan, qiyin davrni boshidan kechirdi. Unumdorlik kuchlari juda past pat bilan rivojlandi. Xitoy va Hindiston bilan dengiz yo'llarining ochilish karvon yo'llarining o'z yo'qolishiga olib keldi. Bu O'rta Osiening xo'jaligiga tasir tekkazdi. Utroq xalqning kupchiligi er bilan shug`ullandi. Bu erlardan unum olish sug`orish tizimga bog`liq edi, juda kata chiqimni talab etdi. Suvning yo'qligi ovul turg`unlariga kata azob oqibat tug`dirdi.
M24	**Chor Rossiyasining mustamlakachiligi davrida davlat va huquq.** Rossiya Bilan O'rta Osie aloqalari XVI- asrdan boshlab elchilik munosabatlar bulib turdi. Biroq rasmiy turda bog`lanishlar urnatishga erishilmadi. Rossiyaning O'rta Osie Bilan bog`lanishi Petr 1 vaqtida bir qancha rivojlandi. Shu sababli 1717 yili Xivaga Bekovich Cherkasskiy boshchiligidagi eksmpeditsiya yuborildi. Ekspeditsiya bir tomondan tinchlik elchisi sifatida bulsa, ikkinchi tomondan Xiva xonligida dushman sifatida harakat etib, natijada ekspeditsiya Xiva xonligi tomonidan yoq qilindi. 1839 yili Orenburg general-gubernatori Perovskiy tomonidan Xivani bosib olishga urinishlar buldi. Biroq, bu harakatlar bekor ketdi. Biroq Qozog`iston erlarining Rossiya qul ostiga utishi, u erlarda Yangi shaharlarning qurilishi, ruslarning O'rta Osie Bilan savdo bog`lanishlarin rivojlantirishning markaziy plandarmi bulib topiladi. Shuning uchun XIX asrning 30 –yillarida Rossiya O'rta Osie bozorlari uchun Angliya Bilan qarama-qarshligi kelib chiqdi.
M25	**Mustaqil O'zbekiston respublikasining davlat va huquqi.** XX asr oxirlariga kelib jahon xaritasida yana bir mustaqil, suveren davlat - O'zbekiston Respublikasi paydo bo'ldi. O'zbekiston tinch yo'l bilan o'zining mustaqil davlatchiligiga ega bo'ldi. Mustaqillik o'zbek xalqiga o'z tarixini va milliy-ma'naviy hamda huquqiy qadriyatlarini qayta tiklash imkonini berdi. Davlatimiz birinshi prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganidek: «Mustaqillik biz uchun muqaddas ma'naviy qadriyatlar va milliy an'analarga tayangan holda va tarzda yashash, ana shu bebaho merosni asrab-avaylash, kelgusi avlodlarga yanada boyitgan holda yetkazish demakdir». XXI Mustaqillik bois ijtimoiy-siyosiy jabhada tub burilish sodir bo'ldi. O'zbekiston xalqi o'z davlatini tashkil etish va rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ldi. Mustaqillikning qadri, xalqimiz uchun ahamiyati va uni asrash mas'uliyati xususida gapirib, yurtboshimiz «O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida» nomli asarida quyidagi fikrlarni bayon etdi: «Mustaqillik bizga nima berishini bilardik. O'z taqdirimiz, farzandlarimiz kelajagini o'zimiz hal etish imkoniyatiga ega bo'ldik. O'z yerimiz, boyliklarimizga sohiblik qila boshladik... Mustaqillik

Сканировано с CamScanner

	tufayli dunyoga, jahonga chiqdik... Dunyo xaritasida endi katta harflar bilan «O'ZBEKIS... deb yozib qo'yiladigan bo'ldi»
M26	**Davlat xizmatinig umumiy tavsifi** Davlat xizmati tushinshasi,o'ziga xos xususiyatlari va turlari.Davlat xizmatining maqsad va vazifalari.Davlat xizmatining asosiy prinsiplari. Davlat xizmati funksiyalari
M27	**Davlat xizmat munosabatlari.** Davlat xizmati munosabatlari mazmuni va uning elementlari. Davlat xizmati munosabatlarining tasnifi. Davlat xizmati munosabatlarining subyektleri
M28	**Davlat xizmatchilarining huquqiy maqomi.** Davlat xizmatichisi tushinshasi va xususiyatlari. Davlat xizmatichilarining tasnifi. Davlat xizmatichisining odob-axloqi va faoliyatining ma'naviy asoslari. Davlat xizmatichisining huquqlari. Davlat xizmatichisining majburiyatlari. Davlat xizmatichilari uchun o'rnatilgan kafolatlar.Xodimlarning ish vaqti meyorlari.
M29	**Davlat xizmatini o'tash.** Davlat xizmatiga kirish.Sinov muddati. Davlat xizmati bo'yicha harakatlanish. Davlat xizmatida attestatsiya. Davlat xizmatida rag'batlantirish asoslari va turlari. Davlat xizmatida javobgarlik. Davlat xizmat munosabatlarining tugatilishi.
M30	**Davlat xizmati sohasida xorijiy tajriba** Davlat xizmati rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya,Amerika Qushma Shtatlari,Yaponya, Singapur, Bolgariya.
	5. Mashg'ulotlar shakli: seminar mashg'ulot (S)
S1	**Davlat va huquq nazariyasi-umumnazariy fan** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining predmeti uning o'ziga xos xususiyatlari. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining siyosatshunoslik,sotsiologiya,iqtisodiyot nazariyasi,tarx va boshqa fanlar tizimida. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining metodlari. Davlat va huquq nazariyasi va tarixi fanining funksiyalari.Davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini liberallashtirish,isloh qilish va modernizatsiyashda davlat va huquq nazaryasi va tarixi fanining roli.
S2	**Davlat va huquqning vujudga kelishi** **Darsning óquv maqsadi.** Davlatgasha bo'lgan jamiyatlarda ijtimoiy normalar va ijtimoiy hokimiya.Davlat- jamiyat mavjud bo'lishining bir shakily sifatida. Davlat va huquq yuzaga kelshi to'g'risidagi diniy,patriarxal,irrgatsion,zo'ravonlik, ijtimoiy-shartnoma,psixologik,tarixiy-materialistik va boshqa nazariyalar.O'zbeksiston Respublikasining Konstitutsiyasida jamiyat,davlat va huquq masalalari.
S3	**Davlat haqida umumiy ma'lumot** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat tushunchasi, mohiyati va belgilarini órganish; davlat mohiyati haqidagi turli xil nazariyalarga tavsif berish;Davlat hokimiyati-ijtimoiy hokimiyatning muhim shakily sifatida.Davlat hokimiyatining belgilari
S4	**Davlat tipologiyasi va funktsiyalari** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat tipologiyasi va unga bólgan yondashuvlarni tahlil qilish.Davlat funktsiyalari tushunchasi, davlat funktsiyasining davlat maqsadi va vazifalari bilan ózaro nisbati; Davlat funktsiyalarini tasniflash; Fuqarolik jamiyatini shakllantirish va huquqiy demokratik davlatni qurish sharoitida Ózbekiston Respublikasi funktsiyalarining ózgarishi va yangilanishi masalalarini tahlil qilish.
S5	**Davlatning shakllari** **Darsning óquv maqsadi.**Davlatning shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari; davlatni tashkil etish shakllarini davlat shakllarining rivojlanishi va ózgarishiga tasir etuvchi omillarni órganish.
S6	**Davlat mexanizmi:tuchunchasi,tarkibiy qismlari** **Darsning óquv maqsadi.** Davlat mexanizmi tushunchasi va tarkibiy qismlarini; davlat apparatini tashkil etish va faoliyatini amalga oshirish tamoyillarini; davlat organlari tushunchasi va ularning tasnifini órganish.

Сканировано с CamScanner

S7	**Ijtimoiy munosabatlar tushunchasi** **Darsning óquv maqsadi.** Ijtimoiy munosabatlarni normativ tartibga solishningobektiv zaruriyat ekanligini tahlil etish; ijtimoiy normalar tizimi, huquq tushunchasi, mohiyati, belgilari, printsiplari va funktsiyalarini; huquqning mohiyati haqidagi nazariyalarni órganish.
S8	**Huquq tuchunchasi,belgilari,mohiyati va pirinsiplari** **Darsning óquv maqsadi.**Huquqning funksiyalari. Huquqning mohiyati haqidagi nazariyalar: **tabiy**-huquq,normative,psixologik,tarixiy-huquq,sinfiy va islom huquqi doktrinasi. Huquqni tushunishga zamonaviy yondashuvlar.
S9	**Huquq pirinsiplari va funktsiyalari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquq pirinsiplarining tushunchasi va moxiyati. Huquq pirinsiplarining tasnifi. Huquq funksiyalari tushunchasi va turlari.
S10	**Huquqiy ong: tuchunchasi, tarkibiy qismlari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy ong, huquqiy madaniyat va huquqiy tarbiya tushunchalarini ózlahtirish va ular órtasidagi boǵliqlikni órganish.
S11	**Huquqiy munosabatlar: tushunchasi, belgilari va turlari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy munosabatlarning yuzaga kelish asoslari.Huquqiy munosabatlar tarkibi: subyekt,obyektiv,subyektiv huquq va yuridik majburiyatlar.Yuridik fakt tushunchasi va turlari. Huquqdagi prezumsiyalar va funksiyalar.
S12	**Huquq manbalari** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqning manbalari (shakllari) tushunchasi. Huquqiy odat. Huquqiy pretsedent.Normativ-huquqiy aktlar.Normativ shartnomalar
S13	**Huquq normalari** **Darsing óquv maqsadi.** Huquq normasi tushunchasini ózlashtirish; uning tuzilishi, turlari va belgilarini órganish. Huquq normalari. Huquq normasining tuzilishi. Gipoteza. Dispozitsiya. Sanktsiya. Huquq normalarining tasnifi.
S14	**Huquqiy xulq-atvor. Huquqbuzarlik va yuridik javobgarlik** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy hulq-atvor tushunchasi va turlari; huquqbuzarlikning tushunchasi, belgilari va uning turlarini; yuridik javobgarlikning tushunchasi, turlari va belgilash asoslarini órganish.Aybsizlik prezumpsiyasi
S15	**Huquqni taribga solish mexanizimi** **Darsning óquv maqsadi.** Huquqiy taribga solish tushunchasi. Huquqni taribga solish mexanizimi va uning unsurlari.Konstitutsiyaviy-huquqiy tartibga solish. Huquqiy taribga solishning ijtimoiy va ruxiy mexanizimi. Qonuniylik va huquqiy tartibot tushunchasi.Qonuniylikti muxofaza qilish va ta'minlash
S16	**Hozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari** **Darsning óquv maqsadi.** Jahon yuridik xaritasi. Dunyo huquqiy tizimlarining tasniflanishi. Hozirgi zamon huquq oilalarining umumiy tavsifi.
S17	**Jamiyat, davlat, huquq: zamonoviy rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari** Huquqiy davlatni shakillantirish-hozirgi zamon taraqqiyotining obyektiv tendensiyasi. Huquqiy davlatni shakillantirish.Fuqarolik jamiyati tushunchasi va uni shakillantirish yo'llari.O'zbekistonda huquqiy davlat va fuqarorlik jamiyatini shakillantrishning konstitutsiyaviy asosi. Fuqarolik jamiyati va uning tuzilishi.
S18	**Davlat va huquq tarixi faning predmeti,metodi va organish uslublari** Faning maqsad-vazifalar,predmeti va ahamiyati,davlat va huquq tarixining huquqiy fanlar tizimda tutgan orni,davlat va huquqi tarihini davirlarga bo'lib o'rganilishi, manbalar haqida qisqasha ma'lumot
S19	**Qadimgi Sharq,Yunonistonva Rim mamlakatlarida davlat va huquq rivojlanishining xususiyatlari** Sharq tushunchasi tarix fanida nafaqat geografik ma'noda, balki tarixiy-madaniy, sivilizatsiya jihatlari bilan ham ishlatiladi. Butun dunyo tarixida Sharqning tutgan o`rniga yetarli baho bermaslik aslo mumkin emas. Xuddi Sharqda ibtidoiy jamoa tuzumi birinchi marta buzila boshlangan. Kishilik jamiyati rivojlanishidagi eng muhim ijtimoiy va siyosiy institutlar, davlat,

Сканировано с CamScanner

	huquq, jahon dini ilk bor aynan Sharqda vujudga kelgan. Eng qadimgi yozuv tizimlari ... dastlab Sharqda paydo bo`lgan. Sharqdagi asosiy mamlakatlar (Ikki daryo oralig`i, Misr, Hindiston, Xitoy), keyinchalik esa boshqa mamlakatlar ham o`zlarining geografik qulay joyda joylashganliklaridan juda barvaqt foydalana boshlaganlar. Dastavval Sharqda - hududning asosiy qismi katta-katta daryolar (Dajla, Frot, Nil, Hind, Gang, Xuanxe va boshqalar) vodiylarida va faqat uzoq chekkadagina tog` tizmalari va yassi tog`liklar tashkil qilgan mamlakatlarda davlatchilikka o`tish ro`y bergan.
S20	**Ilik davlatlarning tashkil topishi va rivojlanish bosqishlari.Qadimdagi Turon davlati va huquqining payda bolishi va rivojlanishi tarixi** Davlat va huquq tarixi fanining asosiy vazifalaridan biri - bu mustaqil davlatchilik sharoitida O'zbekiston hududida davlat va huquqning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixini chuqur ilmiy va xolisona o'rganish, tarixiy taraqqiyotning siyosiy-huquqiy yutuqlaridan mustaqil o'zbek davlatchiligi va uning huquqiy tizimini takomillashtirishda foydalanish, qolaversa, boy va betakror tariximizni jahon jamoatchiligiga namoyish etishdir. Ushbu mavzu O'zbekiston hududida davlatchilik va huquq tarixining ilk, o'z navbatida, murakkab davriga bag'ishlangan bo'lib, unda ushbu zaminda siyosiy-huquqiy institutlarning paydo bo'lish shart-sharoitlari va sabablari, ilk davlat tuzilmalari, ularning siyosiy tuzumi, huquq manbalari, tarmoqlari va institutlari, O'rta Osiyoning arablar tomonidan bosib olinishiga qadar bo'lgan taraqqiyot bosqichlari, ularning o'ziga xos xususiyatlari kabi masalalarga asosiy e'tibor qaratiladi.
S21	**Arab xalifaligining davlati va huquqi** VI-VII asrlarda Arabiston yarim orolida yashayotgan arab qabilalari ijtimoiy hayotida urug'doshlik tuzumi amal qilgan. Diniy e'tiqodi bo'yicha ular orasida ko'pxudolik keng tarqalganbo'lib, qabila va urug'lar orasida tarqoqlik mavjud edi. VII asrda urug'-qabila tuzumining yemirilishi yuz beradi. Urug'-qabila munosabatlarining yemirilishi ayniqsa Xijozda keng quloch yoydi. Bu yerda nafaqat chorvachilik bilan, balki dehqonchilik bilan ham mashg'ulbo'lgan yarim o'troq aholi birlasha boshladi. Sháriyattiń áhmiyetli deregi bolip ayat hám súrelerden quralǵan, musilmanlardiń muqáddes kitabi quran bolip esaplanadi. Izertlewshiler quranda Shiǵistiń áyyemgi huqiqiy esteliklериniń jańǵiriǵi bar ekenligin atap kórsetti. Qurandi tiklew bir qansha on jilliqlarǵa sozilǵan. Oniń toliq túrdegi nusqasin Xalifa Omar /644-656 jillar/ házirgi halatqa keltirgen. Quranniń ózinde oniń huqiqiy áhmiyeti tómendegishe táriplenedi. «Solay etip, biz oni Arab nizamlari sipatinda islep shiqtiq». Quran Arablarǵa islam tárepinen úyretilgen qaǵiydalardiń paydasina ata-babalardiń ádetlerinen bas tartiwdi usinis etedi.
S22	**A.Temur va temuriylar imperiyasida davlat va huquq .** Ma'lumki, Amir Temur butun jahonga mashhur va buyuk qudratli davlat barpo etgan. Uning tashkil etgan bu davlati o'zbek milliy davlatchiligi davomi bo'lib hisoblanadi. Bu fikrning tasdig'ini Amir Temurning quyidagi so'zlarida ham ko'rishimiz mumkin: «Biz kim, Mulki Turon Amiri Turkistonmiz. Biz kim, millatlarning eng qadimi va eng ulug'i Turkning bosh bo'g'inimiz». Amir Temur o'zbek davlatchiligini tashkil etish bilan Markaziy Osiyoda mo'g'ullar mustamlakachiligiga barham berdi. Islom dini, shariat qoidalarini qo'llab- quvvatladi. Amir Temurning o'zbek davlatchiligi oldida qilgan xizmatlaridan biri shundaki, u 150 yillik uzoq bir davr o'tib, odatlar, an'analarda katta o'zgarishlar sodir bo'lganiga qaramay, qadimdan mavjud bo'lgan o'zbek davlatchiligi boshqaruv tizimining eng ilg'or namunalarini qaytadan tikladi. Davlat va jamiyatning o'zaro munosabatini belgiladi. Jumladan, jamiyat a'zolarini 12 tabaqaga ajratib, davlatchilik asoslarini mazmunan boyitdi. Sohibqiron Amir Temur shaxsi va o'gitlari bugungi kundagi ahamiyati kattadir. Hozirgi kunda istiqlol sharofati tufayli Amir Temur shaxsi va faoliyati milliy davlatchilik tajribasi nuqtai nazaridan o'rganilmoqda. Temur tuzuklari esa boy ilmiy-ma'naviy meros sifatida qadrlanib kelinmoqda.
S23	**O'rta Osiya Xonliklarning tashkil topishi.(15-19 asrning 1 yarmi) davlat va huquq.** O'rta Osiega kuchmanchilarning kuchib kelishi boylarning ustunligining iqtisodiy asoslarini uzgartmadi. Kuchmanchi o'zbeklar O'rta Osieda Temuriylar ustunligi davridagi ijtimoiy-iqtisodiy tuzumdi qabul etib oldi. Boshqaruvchi sinfning tarkibi gina uzgardi. Avvalgi er egalari: o'zbek sultonlari qabila boshchilari bilan almashdi. Buxoro xonligi iqtisodiy tarafdan

Сканировано с CamScanner

	mong`ollarning urushlar natijasida paydo bulgan, qiyin davrni boshidan kechirdi. Unumdorlik kuchlari juda past pat bilan rivojlandi. Xitoy va Hindiston bilan dengiz yo'llarining ochilish karvon yo'llarining o'z yo'qolishiga olib keldi. Bu O'rta Osiening xo'jaligiga tasir tekkazdi. Utroq xalqning kupchiligi er bilan shug`ullandi. Bu erlardan unum olish sug`orish tizimga bog`liq edi, juda kata chiqimni talab etdi. Suvning yo'qligi ovul turg`unlariga kata azob oqibat tug`dirdi.
S24	**Chor Rossiyasining mustamlakachiligi davrida davlat va huquq.** Rossiya Bilan O'rta Osie aloqalari XVI- asrdan boshlab elchilik munosabatlar bulib turdi. Biroq rasmiy turda bog`lanishlar urnatishga erishilmadi. Rossiyaning O'rta Osie Bilan bog`lanishi Petr 1 vaqtida bir qancha rivojlandi. Shu sababli 1717 yili Xivaga Bekovich Cherkasskiy boshchiligidagi eksmpeditsiya yuborildi. Ekspeditsiya bir tomondan tinchlik elchisi sifatida bulsa, ikkinchi tomondan Xiva xonligida dushman sifatida harakat etib, natijada ekspeditsiya Xiva xonligi tomonidan yoq qilindi. 1839 yili Orenburg general-gubernatori Perovskiy tomonidan Xivani bosib olishga urinishlar buldi. Biroq, bu harakatlar bekor ketdi. Biroq Qozog`iston erlarining Rossiya qul ostiga utishi, u erlarda Yangi shaharlarning qurilishi, ruslarning O'rta Osie Bilan savdo bog`lanishlarin rivojlantirishning markaziy plandarmi bulib topiladi. Shuning uchun XIX asrning 30 –yillarida Rossiya O'rta Osie bozorlari uchun Angliya Bilan qarama-qarshligi kelib chiqdi.
S25	**Mustaqil O'zbekiston respublikasining davlat va huquqi.** XXII asr oxirlariga kelib jahon xaritasida yana bir mustaqil, suveren davlat - O'zbekiston Respublikasi paydo bo'ldi. O'zbekiston tinch yo'l bilan o'zining mustaqil davlatchiligiga ega bo'ldi. Mustaqillik o'zbek xalqiga o'z tarixini va milliy-ma'naviy hamda huquqiy qadriyatlarini qayta tiklash imkonini berdi. Davlatimiz birinshi prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganidek: «Mustaqillik biz uchun muqaddas ma'naviy qadriyatlar va milliy an'analarga tayangan holda va tarzda yashash, ana shu bebaho merosni asrab-avaylash, kelgusi avlodlarga yanada boyitgan holda yetkazish demakdir». XXIII Mustaqillik bois ijtimoiy-siyosiy jabhada tub burilish sodir bo'ldi. O'zbekiston xalqi o'z davlatini tashkil etish va rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ldi. Mustaqillikning qadri, xalqimiz uchun ahamiyati va uni asrash mas'uliyati xususida gapirib, yurtboshimiz «O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida» nomli asarida quyidagi fikrlarni bayon etdi: «Mustaqillik bizga nima berishini bilardik. O'z taqdirimiz, farzandlarimiz kelajagini o'zimiz hal etish imkoniyatiga ega bo'ldik. O'z yerimiz, boyliklarimizga sohiblik qila boshladik... Mustaqillik tufayli dunyoga, jahonga chiqdik... Dunyo xaritasida endi katta harflar bilan «O'ZBEKISTON» deb yozib qo'yiladigan bo'ldi»
S26	**Davlat xizmatinig umumiy tavsifi** Davlat xizmati tushinshasi,o'ziga xos xususiyatlari va turlari.Davlat xizmatining maqsad va vazifalari.Davlat xizmatining asosiy prinsiplari. Davlat xizmati funksiyalari
S27	**Davlat xizmat munosabatlari.** Davlat xizmati munosabatlari mazmuni va uning elementlari. Davlat xizmati munosabatlarining tasnifi. Davlat xizmati munosabatlarining subyektleri
S28	**Davlat xizmatchilarining huquqiy maqomi.** Davlat xizmatichisi tushinshasi va xususiyatlari. Davlat xizmatichilarining tasnifi. Davlat xizmatichisining odob-axloqi va faoliyatining ma'naviy asoslari. Davlat xizmatichisining huquqlari. Davlat xizmatichisining majburiyatlari. Davlat xizmatichilari uchun o'rnatilgan kafolatlar.Xodimlarning ish vaqti meyorlari.
S29	**Davlat xizmatini o'tash.** Davlat xizmatiga kirish.Sinov muddati. Davlat xizmati bo'yicha harakatlanish. Davlat xizmatida attestatsiya. Davlat xizmatida rag'batlantirish asoslari va turlari. Davlat xizmatida javobgarlik. Davlat xizmat munosabatlarining tugatilishi.
S30	**Davlat xizmati sohasida xorijiy tajriba** Davlat xizmati rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya,Amerika Qushma Shtatlari,Yaponya, Singapur, Bolgariya.
	JAMI

Сканировано с CamScanner

Mustaqil tálim (MT)

1	Prezentatsiya, referat va glossariylar tayorlash	40 saat
2	Grafik organizerlar asosida mavzuga oid muommalarni hal etish	40 saat
3	Belgilangan manbalarni tarjima qilish	40 saat
4	Fanga oid berilgan mavzu bo'yicha esse tayyorlash	30 saat
5	Konferentsiyaga tezis tayorlash	30 saat

7.Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

Ma'ruzalar - interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

Seminar mashg'ulotlardamavzularga oid (mantikiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); guruxdarda ishlash;taqdimotlarni kilish;individual loyiqalar; jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar amallari bajariladi.

Mustaqil ishlarquyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
- dokladlar tayyorlash;
- kurs ishi yozish;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va guruhiy o'quv loyihasi;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbaalar bilan ishlash;
- multimediali taqdimotlar yaratish;
- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;

ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

8. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

9.Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Talabalarning ta'lim natijalari 100 ballik reyting tizimida baholanadi. Talabalar tomonidan ta'lim natijalari buyicha ballarni konvertatsiya qilish YeCTS (European Credit Transfer System) tizimi asosida amalga oshirilai.

10.Ta'lim natijalarini baholash uchun ballar quyidagi tartibda belgilanadi:

Joriy nazorat bali	**Oraliq nazorat bali**	**Yakuniy nazorat bali**
Auditoriya mashg'ulotida berilgan topshiriqlarni bajarilganligi uchun – joriy baholash(JB); Mustaqil ta`lim topshiriqlarini bajarganligi uchun – mustaqil ishni baholash (MIB);	Oraliq nazorat vaqtida javob berganligi uchun – oraliq nazorat bali(ONB); Mustaqil ta`lim topshiriqlarini bajarganligi uchun – mustqil ishni baholash (MIB);	Yakuniy nazorat vaqtida javob berganligi uchun – yakuniy nazorat bali (YNB)
Joriy nazoratningmaksimal	***Oraliq nazoratning maksimal bali***	***Yakuniy nazoratning***

Сканировано с CamScanner

40 saat
40 saat

bali30 ball: ΣJN = JB + MIB	*20ball:* ΣON = ONB + MIB	*maksimal bali(YNB)* *50 ball.*
ΣJN + ΣON > 30 ball bo'lgan talaba yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.		
Modul(fan)dan o'zlashtirish ko'rsatkichi(O'K): ΣO'K = ΣJN + ΣON + YNB ΣO'K ≥ 60 ball bo'lganda modul(fan) o'zlashtirilgan hisoblanadi.		

Talabalarning ta'lim natijalarini baholash mezonlari:

Daraja	**5 ballik tizim (baho)**	**O'zlashtirish foizda**	**An'ana Viyda**	**Baholash mezonlari**
O'quv boshqarma uchun		**Professor-o'qituvchi uchun**		
A+	**4,51 – 5**	91 - 100	A'lo	Talaba materialni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.
A	**4,26 – 4,5**	86 – 90		talaba materiallarni mustaqil ravishda o'zlashtiradi: xatolarga yo'l qo'ymaydi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.
B+	**4,01–4,25**	81 – 85	Yaxshi	talaba materiallarni yaxshio'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.
B	**3,51 – 4,0**	71 – 80		talaba materiallarni yaxshio'zlashtirgan, savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.
C+	**3,26 – 3,5**	66 – 70	Qoniqarli	asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.
C	**3,0 – 3,25**	60 – 65		asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi;
F	**3,0 dan kam**	60 dan past	Qoniqarsiz	materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi

O'quv-uslubiy adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati.

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

1.Odilqoriev X.T., Tulteev I.T. va bashq Mámleket hám huqıq teoriyası Darislik T.Sharq, 2009.

2. Islomov Z.M. Mámleket hám huqıq teoriyası. T. Adolat, 2007

3. X.Muxamedov, O.Xusanov, B.Muxamedov, Q.Primbetov, A.Jumabaev Ózbekston mámleketi hám huqıqı tarıyxı Tashkent «Tafakkur avlodi» 2022 jıl.

Qo`shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yulimizni qatiyat bilan davom ettiribb, yngi bosqishga kutaramiz.- Toshkent: „Ózbekiston" NMIU, 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Xaliqimiz roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir.- Toshkent: „Ózbekiston" NMIU ,2018
3. Javliev N.B. Huquqning mohiyati: ananviy va zamonaviy nazariyalar. O'quv qollanma.,T. ,TDYII,2010-96 b.

Сканировано с CamScanner

4. Najimov M.K. Huquqiy ong va huquq madaniyat.-T.. TDYU 2018.64.b.
5. Najimov M.K. Davlat funktsiyalari.-T..TDYU 2018. 64 b.
6. Odilqoriev X.T., Yakubov Sh.U. Milliy huquqiy tizim va huquqiy qadriyatlar. Monografiya.T.. SMI-ASIA, 2010-400 b.
7. Nayitboev F. Najimov M. Hozirgi zamon asosiy huquqiy tizimlari (qiyosiy huquqshunoslik).-T..TDYU. 2018-229 b.

8. Lazarrev V.V.,Lipen S.V., Saidov A.X. Teoriya gosudarstva i prava Ushebnik/ pod red. Akad. Abduraxmanov Q.X. My Ros.eko akad. 2008.

9. Морозова Л. А. Теория государства и права: Учебник / Л.А. Морозова. - 5-е изд., перераб.и доп.-М.: Норма:НИЦ ИНФРА-М,2014.-464 с. // http://znanium.com/bookread.php?book=444620

O`zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni

1.O`zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo`yicha Xarakatlar strategiyasi to`g`risida. (O`zbekiston Respublikasi qonun h/jjatlari to`plami, 2017 y., 6-son, 70-modda)
2.O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrdagi "O`zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli «ktisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo`yia qo`shimcha chora-tadbirlar to`g`risida"gi PF-5598-son Farmoni (Qonun xujjatlari ma`lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y.
3.O`zbskiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6 - noyabrdagi "O`zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta`lim - tarbiya va ilm - fan soxalarini rivojlantirish chora tadbirlari to`g`risida " gi PF - 6108 - son farmoni.

Axborot manbalari

1. http://www.lex.uz.
2. http://www.senat.uz.
3. http://www.gov.uz.
4. http://www.mtdp.uz.
5. http://www.parliament.uz.
6. http://www.ziyonet.uz.

Сканировано с CamScanner

Dastur muallifi:	**K.Primbetov** – "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'lmi" kafedrasi katta o'qituvchisi
E-mail:	kalbayroz@gmail.com
Tashkilot:	Nukus davlat pedagogika instituti "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'lmi" kafedrasi

Ushbu Sillabus institut o'quv -metodik Kengashining 2025 yil "28" 06 ___son majilis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
Bu Sillabus "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasining 2025 yil "25" 06 11 son majilis bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'quv metodik boshqarma boshlig'i: A.Abdiev

Fakultet dekani: M.Sarıbaev

Kafedra mudiri: E.Tilewov

Muallif: K.Primbetov